

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

<p>Szerkesztőség: Weisz Márk könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.</p>	<p>Előfizetési díj: Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Egyes szám ára 16 fillér. Megjelen minden vasárnap reggel.</p>	<p>Kiadóhivatal: Weisz Márk könyvkereskedése, hová az előfizetési és hirdetési díjak küldendők. Nyilttér petit sora 60 fillér.</p>
---	---	--

Iparosok szövetkeztek!

(Folytatás.)

A főszabály az, hogy rendszerint csak az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékében álló ipari szövetkezetek részesülnek a kereskedelmi miniszterium segítségével. Ezek a segélyek a következők:

1. a berendezési segély, mely 500—1000 korona körül forog. Ezt egyszer s mindenkorra adja a kereskedelmi miniszterium az újonnan alakuló ipari szövetkezeteknek s ezzel ezek, különösen a hitelszövetkezetek, berendezhetik üzletüket s még pénzszekekrényt is vehetnek. A szakcsoportok és szakszövetkezetek berendezési és felszerelési segélye saját alaptökejükhez viszonyítva nagyobb összegre is rúghat. Ki kell azonban egy költségvetésben mutatni, hogy ez a berendezési és felszerelési segély mi célra és hogyan szándékoltatik fordítani. A pénzbeli segélyen kívül a termelő szakcsoportok és termelő szakszövetkezetek, ugyancsak a munkavállaló és készítő csoportok, szövetkezeti műhelyük berendezésére a kereskedelemügyi miniszteriumtól

állami költségen a megfelelő gépeket kaphatják díjtalanul. E gépek kellő használatát a kereskedelemügyi miniszterium ellenőrizteti ugyan de azok tulajdonjoga három évi kifogástalan használat elteltével a szövetkezetet fogja illetni.

2. van u. n. állami segély, melyet teljes címe szerint *feltételes visszafizetendő állami segélynek* kell nevezni. Ezt a kereskedelemügyi miniszterium rendszerint az ipari hitelszövetkezeteknek juttatja és ez üzleti forgó tőke gyanánt szolgál. Erre nézve szabály az, hogy a feltételes visszafizetendő állami segély összege rendszerint felét, de néha teljes összegét is teszi annak a főösszegnek, melyet a tagok az ipari szövetkezetben az üzletrészekre aláírnak és jegyeznek s csak idővel fizetnek be részletenkint. Ily módon eme segélynek összege a különféle ipari szövetkezetek tagjainak száma és jegyzett üzletrészeik értéke szerint 6000—20,000 korona közt váltakozik. Mivel pedig ez feltételes állami segély, ennek feltételeit alább fogjuk jelezni és ismertetni.

3. *üzletrész-segély*, melyet a ke-

reskedelmi miniszterium olyan helyen ad, hol kevés a szövetkezeti tag és ezek is szegények, de azért nagy ipari érdek fűződik az ipari szövetkezet megalakításához és fenntartásához; ennek összege 2—6000 korona közt váltakozik. Ezzel a segélylyel a kereskedelemügyi miniszterium épen úgy jegyez üzletrészeket, mint a többi tagok és a kereskedelemügyi miniszteriumot épen úgy terheli az ötszörös felelősség, mint a többi tagot. Ha tehát a baj beállana, a kereskedelmi miniszterium az ötszörös felelősség alapján szintén tartozna pótbefizetéseket teljesíteni. Csakhogy vele szemben a központi hitelszövetkezet vállal felelősséget s ezzel a felügyelet és ellenőrzés is szigorúbbá válik.

4. az *üzemi évi segély*. Ez a szövetkezeti műhelyek és üzlettelepek évi üzleti költségei egy részének pótlására és fedezésére szolgál s hasonló azokhoz az állami subvenciókhoz, melyeket a nagy gyárak kapnak. A termelő szakcsoportok és szakszövetkezetek ugyanis az első években nem bírják üzleti költségeiket jövedelmükből teljesen

TÁRCA.

Örvények.

— Eredeti regény a budapesti életből. —

10

Írta: Négyusz.

Szövetkezés a sötét bűnre.

— Hallgasson meg nyugodtan, fiatal ember. Azután beszéljen. Én fültanuja voltam nagy elkeseredésű beszédének, hallottam egyes szavát, tehát körülbelül tudom, hogy földhöz ragadt szegény ember, kinek a sors nem kedvez, kinek még a szerelemben is csak csalódás jut, szóval, kit kicsufol, kigunyol rútul az élet...

— Hát mit akar mégis? — vágott igazgottan a szavába Fejes István.

— Csak türelem, barátom, hallgasson csak végig. Én is tisztességes, jóra való munkás ember voltam. Mindenfelől csalódás, keserű csalódás ért. Megutáltam az életemet, el akartam emészteni magam, kis hijja volt, hogy a legelső fára nem kötöttem föl magam. De meggondoltam az utolsó pillanatban a dolgot és okosabban cselekedtem. Hadat üzentem a nyomorult embereknek, a gaz világnak, az egész mindenségnek. Láttam, hogy becsületes uton nem boldogul az ember, hát letértem a jó utról...

Fejes István néhány lépést hátrált. Az

idegen látta, hogy nehezen fog a legény nyel boldogulni, hát ajánlotta neki, hogy térjenek be a legközelebbi kis kocsmába, hol egy félreeső helyen kényelmesen elmondhatja szándékát, történetét, mert itt ugyanis megfagy az ember.

A legény tele volt keserőséggel, nem bánta már, a világ kifordul-e sarkából, mintegy öntudatlanul követte az idegent.

Csakhamar elértek a szóban forgó kocsmához, melyben nagy nesztelenség, néma csend honolt. Egy petroleum-lámpa gyér lángja világította meg homályosan a helyiséget. Maga a vendéglős nagyokat hortyogva aludt a széken és a csapos legény ki egyuttal pincéri szolgáltatásokat is teljesített, a jégszekekrénynek dülve szundikált és csak a két vendég belépésekor nyitotta föl a szemét.

Ekkor vette jobban szemügyre a legény az ismeretlen alakot. Valami pokoli tűz lobogott szemében, különben arca jó benyomást keltett volna, ha el nem éktelemti tuskés szakála, kúsa bajusza. Ruházata nagyon fogyatékos volt, eltekintve attól, hogy felső kabátja egyáltalán hiányzott, míg öltözete meglehetősen kopott, imitt-amott rongyos is volt. Az idegen, annélkül, hogy bemutatkozott volna, egy liter bort rendelt és letelepedett egy székre. Fejes István elkényszeredetten foglalt helyet mellette és gondolatai valahol messze

jártak. A bor előkerült, az idegen alak töltött kettőjüknek, majd összekoccintotta poharát a legényével és mindketten kihörpintették. Csakhamar újból töltött és megint ittak. Így gyorsan a végére jutottak a literes flakonok. Ekkor megnyílt az ismeretlen szája, látván, hogy a legény is bizalmasabb, közlékenyebb és beszédesebb kezd lenni.

A csapos legény megint elszenderedett, hát nyugodtan beszélhetek. Az ismeretlen per tu szólította meg a legényt, annélkül, hogy tudták volna egymás nevét.

— Tudod, komám, — mondotta a titokzatos alak, — én mindent elvesztettem e világon, ami kedves volt nekem, épp úgy, mint te vesztetted el mindent. Odajutottam, hogy megutáltam az embereket és ekkor eltökéltem, hogy miután az én életem egy huncut garast sem ér, gázságra adom a fejemet. Kezdtém becsapni, meglopni, kirabolni embertársaimat, több sikerrel, nagyobb szerencsével, rám is ütöttek néhányszor, ültem már vagy háromszor, de azért itt vagyok újra és megint szegény legény vagyok. Ha volt pénzem, hát urasan éltem, nagy pénzzel fizettem, ha nem volt, hát kerítettem, ha nem sikerült, hát elcsuktak, ott aztán gondoskodott felőlem az állam.

— Hisz ez rettenetes, hát ilyen...

(Folyt. köv.)

Ferencz József keserűviz

az egyedül elismert kellemes ízű természetes hasaajtószert

Lapunk mai száma 6 oldalra terjed.

fedezni, e hiány pótlására tehát kérhetnek a kereskedelemügyi miniszteriumtól kisebb-nagyobb üzemi évi segélyt, mely azonban 3—5 évnél tovább nem terjedhet. E segély elnyerése végett a beadandó kérvényhez egy teljes évi költségelőirányzatot kell készíteni s ebben úgy a bevételeket, mint a kiadásokat részletesen és egyenkint feltüntetni. Némely szakipari szövetkezet könyvelője fizetésének cinnén kap ily évi üzemi segélyt, mely azonban csak 500—1000 koronára s három évre szokott terjedni.

Ezekkel az összegekkel azonban a kereskedelmi miniszterium segélyeinek jelentősége és pénzügyi fontossága kimerítve nincs, mert a kereskedelmi miniszterium kikötötte, hogy a központi hitelszövetkezet ezen segélyösszegek két fajának bizonyos arányában köteles még külön hitelt nyitni az illető segélyezett ipari szövetkezeteknek.

Nevezetesen köteles a központ annak az ipari szövetkezetnek, melynél a kereskedelmi miniszterium pl. 4000 korona értékű üzletrészt jegyzett, ennek ötszörös összegéig, tehát ez esetben még 20 ezer korona összeg erejéig hitelt nyitni, vagyis ily ipari szövetkezet már ily módon 24 ezer korona pénzeszközzel rendelkezik.

Oly szövetkezetnek pedig, melynek a kereskedelemügyi miniszterium pl. 10 ezer korona föltételeesen visszafizetendő állami segélyt ad, tartozik a központ ennek az összegnek még egyszeres összegéig, vagyis ugyancsak 10 ezer korona erejéig kölcsönt adni; minélfogva az ily szövetkezetnek már ez úton 20 ezer korona készpénz áll rendelkezésére.

A berendezési és az üzemi évi segélyek után nincs a központnál hitel és ezek a berendezésre, valamint az évi üzemi költségekre való felhasználással eltűnnek.

Ha most már tekintetbe vesszük, hogy a központ az ipari szövetkezeti tagok által jegyzett üzletrészek után, azok névértékének legalább kétszereséig szokott hitelt nyújtani, akkor látjuk, hogy az oly ipari szövetkezetnek, melynek tagjai pl. 10 ezer korona üzletrészt jegyeztek, a központtól ennek kétszerese, vagyis 20 ezer korona hitel jut és így az ily ipari szövetkezet már ez úton 30 ezer korona pénzeszközzel fog rendelkezni.

Ha azután az ily szövetkezet a kereskedelmi miniszteriumtól 8 ezer korona föltételeesen visszafizetendő állami segélyt is kap, a központ ennek még egyszereséig, vagyis újabb 8000 koronáig ad kölcsönt; e cimen tehát 16 ezer korona, vagyis a fenti 30 ezer koronával együtt 46 ezer korona pénzerővel rendelkezik az ily szövetkezet.

A többi segélyektől eltekintve, azt hisszük, hogy már ez jelentékeny összeg, ennyivel egy községben, sőt városban is lehet a kis-

iparosokon segíteni és a kisiparon lendíteni.

Az oly szövetkezet azonban, mely föltételeesen visszafizetendő állami segélyben részesült, üzletrész-segélyre igényt nem tarthat. De a föltételeesen visszafizetendő állami segély maga oly nagy pénzügyi tényező, hogy azzal magával megkezdheti bármely ipari szövetkezet működését.

Az üzletrész-segélynek, mint ritkán engedélyezettnek, jelentőségét már láttuk, a berendezési és üzemi segélyek lényegét pedig ismertettük, most még szükséges, hogy az állami segély jogi természetével is tisztába jöjjünk. A föltételeesen visszafizetendő állami segély célja az, hogy azzal a kisiparosok hitelkétségei könnyebben kielégíthetők és közös érdekeik támogatást nyerjenek. E célból ezt a segélyt mint üzleti forgó tőkét adja ugyan a kereskedelemügyi miniszterium és így ajándék jellege van, mégis szükséges, hogy a miniszterium bizonyos fenntartásokat és kikötéseket tegyen.

Nevezetesen az államkincstár ezen állami segélyhez fenntartja visszakövetelési jogát, 1. ha az az ipari szövetkezet, mely ily segélyben részesült, felszámolás alá jut; 2. ha az ily szövetkezet a központból kilép és 3. ha a központ az illető szövetkezetet tagjai sorából, kötelekéből kizárja.

Ezen esetek beálltával az állami segély azonnal visszafizetendő. De felszámolás esetében a kincstár az állami segély tőkeösszegét és annak esetleges járulékait csak abban az arányban és értékben követelheti vissza, mint a mennyi a szövetkezeti tiszta vagyonból a szövetkezeti tagok üzletrészeire jut. Ha tehát a szövetkezeti tagok felszámolás esetére üzletrészeik felét elvesztik, az államkincstár eme segélyének összege szintén csak felerészben lesz visszakövetelhető.

Ez azonban alig fog egy helyen is beállni, sőt ezen állami segélyre, mint szövetkezeti alaptőkére, még kamat fog jutni; azért erről is gondoskodott a kereskedelmi miniszterium. Különösen abban az esetben, ha a rendes üzletrészek után a tagok osztalékot kapnak, ezt mint kamatot az állami segély után szintén el kell számolni, még pedig az állami segélytőke minden 100 koronájára annyi kamatot számolandó el, mint amennyi a tagokra, üzletrészeiket 100 koronás értékben véve, ezek után osztalékul jutni fog.

Ha tehát az osztalék 3% lenne, akkor az állami segély e neme után is 3%-ot kell kamatot gyanánt elszámolni; az osztalék kiszámításánál tehát az állami segély összegét is az alaptőkéhez kell venni.

De ennek a kamat-elszámolásnak is van egy kedvező záradéka s ez az, hogy a kamat hovaforrása iránt a kereskedelmi miniszterium öt évről öt évre fog rendelkezni.

Kétségtelen, hogy jól vezetett ipari szövetkezetek ezeket az öt éves

kamatokat szintén megkapják további állami segélyként.

Igy azután hisszük, hogy kisiparosainknak is kell pénz s meg fogják tanulni azt is, hogyan kell a pénzzel bánni, hogyan kell azt az ipari munkával párosítva gyümölcsöztetni, sőt nem fogják sajnálni saját filléreiket is összerakni, hogy ezeket a szövetkezeti üzletrészekre befizessék.

Igy azután saját filléreikből teremtik elő a szövetkezet alaptőkéjét, ennek létesítése végett pontosan befizetik jegyzett üzletrészeik értékét, mert ezek a befizetések képezik a szövetkezetben úgy erkölcsileg, mint pénzből az *önsegélyt*.

A szövetkezeti eszmének, a szövetkezetek megalakításának és működésének pedig a kiindulási pontja és alapja: az *önsegély*.

(Vége.)

UJDONSÁGOK.

— **Március 15-dikét** kegyeletos ünnepélyel ülik meg nálunk több helyen. A csongrádi kaszinó 14-dikén este társas vacsorával, az általános ipartestület a f. hó 15-dikén este szintén a kaszinó dísztermében tart társas vacsorát, ugyanaz nap este a Polgári Kör is megüli a nagy nap emlékét. Minden valószínűség szerint ugyan r. kath. egyház, mint az izraelita is ünnepélyes istentiszteletet tartanak.

— **Kosár kiállítás.** Február hó 22-én volt a kosárkötő tanfolyamon résztvevők munkájának kiállítása. Csinos szép munkák jutottak a kiállításra jelölteknek, hogy a tanfolyam eredményesen végződött. Ekkor állapította meg a Blázsik Mihály igazgató elnöke alatt Szarka Ödön és Robacsinszky József állami tanító urak, Sinkó Imre h. bíró és Justin Lajos tanácsnokból alakult bíráló bizottság, kik érdemesek a jutalomra. A bizottság a 20 koronás arany első díjat Galambosi Jánosnak, a 10 koronás második díjat Urbán Lászlónak, a 10 koronás harmadik díjat Verseyi Józsefnek ítélte oda. 5 koronás díjban pedig Nagypál Antal, Nagypál József, Eke Mihály és Való Gergelyt részesítette. Ezen kívül könyvjutalomban részesült a tanfolyamosoknak majdnem $\frac{3}{4}$ -ed része. A jutalmakat Abonyi Károly gazdasági tanár osztotta ki, — kinek Csongrád község közönsége nevében ez uton is köszönetet mondunk a tanfolyam vezetéséért.

— **A városháza udvarának parkirozása.** Nagy átalakuláson megy keresztül a városháza udvara. A járási főszolgabíró úr felhívása alapján a közgyűlés elhatározta, hogy a városháza udvarát parkiroztatja, már hozzá is fogtak a munkához. Az alsó udvart két részre osztják, úgy hogy az istállók teljesen el lesznek különítve a szolgabírói és anyakönyvi hivataloktól.

— **Csongrádi fiú kitüntetés.** A lefolyt vármegyei közgyűlésen az üresedésben lévő Sváb-féle 400 korona ösztöndíjat ifj. Miskolc Ferenc I. éves joghallgatónak adományozta a közgyűlés egyhangúlag.

— **Adományok az ingyen konyhára.** Mai kimutatásunkban Csongrád község önközségének adományát látja nyugtatva az olvasó, jelölteknek, hogy ezen intézmény szükségét s jóságát Csongrád község képviselőtestülete nemcsak belátta, hanem annak további fenntartását is kívánja. Az vezette akkor, mikor az ingyen konyha javára állandó segélyül évi 100 koronát szavazott meg. Nem nagy az összeg, de ha figyelembe vesszük azt, hogy ezen intézmény a társadalom jószívűségére van alapítva, mégis megbecsülendő, hogy a képviselő testület erkölcsileg és anyagilag támogatására siet. Ezen

héten a következő adományok jegyzet-tek fel: Csongrád község képviselő testülete 100 koronát, egy társaság 4 korona 40 fillért. Heti adomány készpénzben 104 korona 40 fillér. Előző számunkban nyugtatva volt 682 korona 37 fillér. Összes készpénzadomány 786 korona 77 fillér. Nemcsak megemlítendőnek, de kiemelendőnek tartjuk Greskovics Pálné asszony adományát, ki a tanulóknak 53 kiló kétszerbuza lisztet, 14 kiló tarhonyát és 11 kiló kását adományozott, Kraxner Antal úr pedig 1 zsák burgonyát juttatott az intézet igazgatóságához. Fogadják az adakozók az intézet igazgatójának hálás köszönését.

— **Az új plébános jövetele.** A mult számunkban arról adtunk hírt, hogy szeretett plébánosunk f. hó 14-én fog városunkba jönni. Ezt a hírt ma megváltoztatjuk, amennyiben közbe jött akadályok miatt érkezését március 21-ére tette. Ekkor lesz az ünnepélyes fogadtatás úgy a város, mint az egyház részéről.

— **Az ipartestület.** A csongrádi ipartestület legutóbbi választó közgyűlése ellen felebbezést adtak be néhányan, azzal érvelvén, hogy nem lett szavazás elrendelve. Hát erre csak azt jegyezzük meg, hogy két ízben is felszólította az ott jelenvolt iparhatósági biztos a jelenvoltaikat, hogy kérjenek szavazást; azonban szavazást nem kérvén senki, azt nem is kellett elrendelni.

— **Közigazgatás egyszerűsítése.** A belügyminiszter újabb körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, a közigazgatás további egyszerűsítése tárgyában. Az új körrendeletben arra utasítja a belügyminiszter a törvényhatóságokat, hogy a közigazgatási hatóságok által kihágási ügyben elítéltek ingatlanaira vezetendő végrehajtás esetén, a telekkönyvi kivonatot csak az esetben szerezzék be, ha rövid úton a szükséges adatokat beszerezni nem lehet. Ha a rendeletgyártás továbbra is így tart, rövid időn az egyszerűsítési körrendeletek külön tanulmányzakká fognak megdagadni és agyon egyszerűsítvén a közigazgatást, megtöltenek egy tetemes könyvtárt is.

— **Egy hét az ingyen kenyérben.** Az elmúlt héten az ingyen kenyér napoként 115—124 tanulónak nyújtott ellátást. Kiosztatott 478 adag kenyér, 530 adag leves. Hétfőn bab, — kedden pacal-leves, csütörtökön csipedett krumplival és pénteken pirított tarhonya került az asztalra.

— **A halpiac.** Csongrádon meglehetősen élénk forgalmu a halpiac. Azonban jó, hogy sokan nem látják a ponyvákön azokat a halakat, amelyeket piacra visznek, mert elmenne étvágyuk a halevéstől. A halakat ugyanis az Otthon kávéház falai tövében árulják, a földre terített ponyvákön. A ponyvának egyszer egyik oldala, másszor másik oldala szedi fel a földről a piszkot, s megtörténhetik, hogy pár nap múlva a ponyvának arra az oldalára kerülnek a halak, amelyek azelőtt közvetlen a földdel érintkeztek. Azt a tájékozot pedig a kávéházból kijövő cigányok és más legények illemhelynek használják, az éj leple alatt. Talán felesleges is magyarázni, hogy mennyire szükséges volna egy kissé változtatni ezen az állapoton.

— **A tömörkényi községi képviselők választásáról** azt újságotla a Mindszenti Lapok tudósítója, hogy megsemmisítette a választást a másodfoku hatóság. Mindezekből csak annyi igaz, hogy a választást megfelelőbbézték — de a felebbezőket kérelmükkel elutasították.

— **Háborús lakodalom.** A szegedi büntető bíróság a napokban három helybeli legény bűnügyében ítélkezett. A vádlottak padjára kerülő legények azt cselekedték, hogy csupa virtuskodásból szétkergettek egy la-

kodalmas népet, sőt az előhívott rendőrt is olyan alaposan elverték, hogy hónapokig feküdt sebeiben. A mult évi április 20-án történt ez a dolog, amikor Magyar József István nevű fia tartotta a lakodalmat. Javában folyt a dáridó, amikor egyszerre úgy esti 9 óra tájban hivatlan vendégek toppantak be a lakodalmas házhoz. Széll Gáspár, Lekrinck Lajos és Ferenc állítottak be kaptos fejjel és garázdálkodni kezdtek. A lakodalmasok rendőrt hívtak. Justin Lajos meg is jelent és elkergette a garázdálkodókat, de azok csakhamar botokkal, ásókkal fölfegyverkezve tértek vissza és megtámadták a rendőrt, aki éppen akkor jött ki a lakodalmas házból. Széll Gáspár ütötte le Justin Lajost. A törvényszék ezért egy évi börtönre ítélte; vádlottársait ellenben felmentette, mert ellenük nem volt bizonyíték.

— **Tüzeset.** Csütörtökön éjjel a félre vert harangok éles szava verte fel a lakosságot. Lévai Rókus Uj-utca 57. sz. háza égett le. A padláson volt sok szalonna és zsír mind odaégett. A ház biztosítva volt. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

— **Ebzárlat megszűnt.** Folyó hó 3-ig elrendelt zárlatot feloldották, mivel a 40 nap zárlati idő alatt veszettségi eset a város kül- avagy belterületén nem fordult elő.

— **Az Országos Gazdasági Munkás és Cselekedélpénztár** segélyezési statisztikája érdekes képet nyújt e rohamosan fejlődő intézmény működéséről. Míg az 1901. évben, tehát a pénztár első évében 38.269 korona segélyt osztott ki a pénztár a tagok között, már 1902. vagyis a mult évben a segélyezési összeg 141.492 koronát tett ki. Még nagyobb a segélyezés mérve a folyó évben, amelyben már eddig, tehát másfél hónap alatt 42.648 korona segély utalványoztatott. A pénztár fennállása óta tehát 3203 esetben 223.409 korona összeggel segélyezte tagjait. Ebből 267 esetben 66.913 korona jut a haláleseti segélyezésekre. Ez az összeg maga megcáfolja azt a téves állítást, hogy a mezőgazdasági munkásokat, a földmivelő népet baleset ritkán éri, mert hiszen a kiutalt segély mind baleset folytán vált esedékessé. Ugyanis a várakozási idő, amelynek eltelte után a pénztár bármilyen okból eredő munkaképtelenség címén nyugdíjat ad tagjainak, még nem telt el, s így a fenti segély kizárólag mint baleseti segély lesz utalványozva. S hogy milyen súlyosak voltak ezek a balesetek, azt bizonyítja azon körülmény, hogy már a folyó évben 31 baleset folytán beállt halálozás fordult elő.

— **Legényharc Dorosmán.** A dorosmai legények úgy látszik, megirigyelték kisteleki cimboráik virtuskodó szereplését. A mult hét végén ott lefolyt véres csatározás legalább arra enged következtetni, hogy a dorosmai kun magyarokban is fölébredt a lappongó életkedv, mely hősi harcra készítette őket. Veszett kedvükben aztán olyan parázs kis vérengzést rögtönöztek, hogy tizenegyet súlyosan sebesült maradt a csataterén, azaz a korcsmában.

A háborút Nagy Lajos dorosmai legény kezdte, aki régi haragosa Zsakó Jánosnak. A dologban természetesen leány is szerepel. Zsakó és Nagy ugyanis egy vászoncseléd után jártak és a szerencsésebb Zsakó volt. Az imádott lány tehát hamarosan felmondta a szerelmet Nagynak, aki aztán gyűlölködő ellenfele lett szerencsés vetélytársának. Az ellenségeskedést még fokozta, mikor Nagy megtudta, hogy Zsakó az ő rágalmozásával hajlította maga felé a leány szívét. Ezért kereste mindig az alkalmat, hogy ellenfelével összetűzőn.

A napokban megjött erre is az alkalom. A Fádi József korcsmájában idogált cimborái közt Zsakó, amikor az ivóban Nagy megjelent és a szomszéd asztalhoz bor mellé telepedett. A bort azonban nem

itta meg, hanem felkapta a teli palackot s a nyugodtan diskuráló Zsakó fejéhez vágta azt e szavakkal:

— Az apád szentyit, mit beszélteél te én rullam Marinak?

Zsakó nyomban összerogyott, egy pajtása leütötte a lámpát és megkezdődött a sötétben való vérengzés.

Valamennyien Nagyot akarták ütni, aki azonban észrevétlenül kiosont az ajtón ott hagyva az egymást püfölgő legényeket, akik oly alaposan elbántak egymással, hogy tizenegyen megsebesültek, közülük Lévai József és Fábán Kálmán igen súlyosan.

A csendőrség a vérengzésről jelentést tett az ügyészségnek, amely megindította a vizsgálatot.

— **Európai gyökeres és sima names** vészszők a legolcsóbb árban teljesen fajtisztán, igen szép, gyökeres, jégverés és más hibától mentes, a legkiválóbb negyvennégy bor- és csemege-fajok. Kétéves gyökeres vessző, százhuszezer. Egyéves gyökeres hatszázezer. Sima, ötszázezer. Gyökeres fásoltvány, nyolcszázezer. Sima zöldoltvány, négyszázezer. Színes fénynyomatu díszes árjegyzéket bárkinek is ingyen és bérmentve küld az «Érmelléki első szőlőoltvány-telep», Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid, melynek lapunk mai számában megjelent hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

Mindenki tudja, hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

Hölgyek öröme! Ezekre menő elismerő levél bizonyítja, hogy a legjobb szer a szépség ápolására az általam készített híres dr. Lehman-féle arczkenőcs. Egy tégyel ára 1 korona, hozzávaló szappan 80 fillér. Poudre 1 doboz 1 korona. Csak nevem és arczképpemmel ellátott tégyelt kérjünk és fogadjunk el! Kérem egy próbarendelményt tenni. *Gyarmati* Emil városi gyógyszerára a Szent-Háromsághoz Baján. Viszonteladók nagy kedvezményben részesülnek. 14—20

TANÜGY.

Nevelés a leányiskolában*

társadalmi és hazafias szempontokból megvilágítva, a csongrádi viszonyokhoz mérve.

Mondanom sem kell, hogy az iskolai nevelés a tanításnak elkerülhetlenül szükséges *előmunkálata*, — annak *kísérője* és *befejezője*. Eke és borona nélkül nincs vetés, nincs aratás; nevelés nélkül nincs áldásos tanítás.

De milyen legyen ez a nevelés? Balgaság volna tőlem, — részben pedig tapasztalatlanság, a nevelés fundamentumát másban, mint vallásosság és szeretetben keresni.

Mosolyogja meg ezen állításomat bár a nagytudomány realista és rakja elem az okos következtetések mechanikáját: megdönthetetlen biztossággal állithatom, hogy bármely, — s így az iskolai nevelésnek is alapja az igaz szeretettel párosult *vallásosság*, mely különösen állami vagy községi iskoláknál össze nem tévesztendő a megkülönböztetett és szétvonást előidéző felekezetiességgel.

A nevelésnél én a vallásosság azon *össerejére szeretek építeni, melyet Isten minden emberi szívbe helyezett s melyet onnét csak az elkeményedés vagy romlottság, — tehát az eltévesztett nevelés irthat ki, a helyett, hogy fejleszse.*

* Főolvasza özv. Zelenka Jánosné a csongrádi polgári leányiskola tantestületének 1903. január 31-én tartott értekezletén.

A felekezetek szerinti nevelés az illető hitoktatók nemes feladata.

Minden tanító első sorban nevelő, ki a hatása alá bocsátott zsenge gyermeklelkeket, — a nemzetnek egy kis részét, — fogékonyra tegye mindenre, a mi szent és szép, a mi jó, a mi magasztos, a mi hasznos; a mi az iskolában elmulasztandó ismeretekre — s ezek által minden tökély kútfejéhez: Istenhez vezesse őket.

Ha növendékeimnél elrendelem az igen alaposan átgondolt iskolai törvényeket, — odahallgatnak némelyek egész, — mások fél figyelemmel; némelyek éppen nem. Némelyek áhitatos komolysággal határozák el, hogy azok ellen véteni nem fognak, különösen, ha házi nevelésünk erényekre vezető máris. De a legtöbb növendék figyelem nélkül fogadja az útbaigazítások sokféleségét, sőt némelyik nyomban elhatározza a kényelmetlen kényszer kijátszását.

De ha kínálkozó alkalomadtán, akár valamely tantárgy, akár a megbecsülhetetlen tízpercnyi szünet vidám játékaiban rávezetem a gyermekeket, hogy Isten nagyságát, jóságát, tolytonos munkálkodását, mindentudó és mindenhatóságát úgyszólván szemlélhessék, néha csupán egy-két jól alkalmazott szó által: szent vágy, félelem, tisztelet, nemes ambíció keverékét ébresztem bennök, mely lelkükön többet munkál s fogékonyabbá teszi őket az ismeretek tanulása és kötelességeik elvégzésére, mint ha hetekig magyarázok nekik paragrafusokat a jó erkölcsről és a szorgalomról.

Sokat lendítettem a növendékek erkölcsi és ismeretbeli gyarapodásán, ha alkalmias időben, különösen az alsóbb osztályokban csak ennyit szólok: «Úgy tegyetek, hogy a jó Isten, — ki mindenütt jelen van, — meg legyen veletek elégedve!» Vagy úgy kérem számon tetteiket: «Iparkodtatok-e Isten tetszése szerint viselkedni, végezni munkátokat?»

Az árulkodás rút hajlamát, — mely a bizalom és egyetértés megölője, — szigorúan kell irtani. Nagy hibát követ el a tanító, ki árulkodásoknak fület nyit. Más beszámítás alá valók a kivételes vallatások.

A tanító a növendék hibái iránt csak ritka és speciális esetekben legyen elnéző. Az elnézés, — mely néha ugyan igen előnyös hatású, — sok esetben arra indítja a növendéket, hogy hibáját ismétlje. Feddjük szeliden, ha kell, kemény szigorral a növendéket, de ovakodjunk az igazságtalanság vagy szeretetlenségtől, mely a gyermek szívében a bizalmatlanság, dac, bosszúállás ördögét ébreszti, a fegyelmet tönkretesz és siketséget, hanyagságot szerez a tantárgyak befogadásánál.

Nincs jobb tanítómester a jó példánál. Az utánzás ösztöne, mely az emberi művelődés leghatalmasabb rugóinak egyike, játszva végzi azt, mit a legnagyobb megértéssel sem bírnak a gyermek kincsévé tenni. De ovakodjunk a látszat, vagy üres szavak által hatni akarni a növendékekre. A legtöbb esetben átlátnak a szítán természetes ösztönüknél fogva és mi eljátszottuk hatalmunkat, így sikerünket is.

A finom, jó modor külsőleg betanított illemtörvényekből áll; de párosulnia kell azon igazán kedves magaviselettel, mely a lélekben lakó jó erkölcs természetes megnyilatkozása. **Iparkodjunk tehát a lényegre hatni.**

Ezzel párhuzamban a nevelő tanítónőnek nem szabad figyelmen kívül hagynia azt, ami az emberiség legnagyobb részére, de különösen a műveletlen s leginkább a félművelt nőre hat: a *hiú külsőség*. Az alacsony társadalmi állású csodálja a magasabb állónak illés ruháját, előkelő megjelenését stb. Nem érti a magasabb műveltség mibenlétét, érdemeit; csak a kápráztató külsőséget látja és fejletlen lelke egész vad erejével törekszik annak eléré-

sére. Vagy egy ugrással akar az észre nem vett úron átjutni és beléhanyatlik, vagy erkölcsének romlásával, alattomos, nemtelen, rút fáradozással törekszik elérni az áhitott magast.

A csongrádi társadalomban, — nem szólván a kivételekről, — a nők nevelése általánosan el van hanyagolva.

Nem tudom, hogy leánynövendékeink nagy része milyen útmutatást nyer és milyen példát lát otthon, — de soknak viselkedéséből következtetek reá. Azt azonban tudom, hogy iskolánk nevelő missziója ép oly nagy, vagy nagyobb, mint ismeretterjesztő működéséé.

A legnagyobb gonddal kell ovakodnunk azon veszedelmes határtól, hogy az ismeretek és a nevelés félszeg fölfogatása által hiú nagyravágás, üres ragyogási vágy, erkölcsi érték nélküli tudássá fajuljon a szokatlan szellemi kincs. A nőnek éppen az igazi nőiesség, háziasság és gondos munkásság felé irányítását tévesztve szem elől, veszedelmes lejtőre vezetnek növendékeinket.

Nagy átok a ferde nevelés s talán leginkább a nőnél, kinek elvitázhatatlan befolyása a családra és így közvetve a társadalomra oly rendkívüli. A család, a társadalom, a nemzet érdekeit szem előtt tartva, neveljük tehát a leányt.

Foglalkozunk növendékeink előtt sokat nagy Széchenyink azon arany mondásával, hogy *a munka nemesít*. De tegyük hozzá azt is, hogy *a munka boldogít, a munka gazdagít és hogy munka nélkül unalmas az élet és bűnre vezet*.

De ne csak munkát emlegessünk előttük; vegyünk részt játékaik, szórakozásaikban is és intézzük azokat.

Tekintsük fontosnak a testedző, lélekvidámító tornát, melyet azonban — a fiúk tornatanításától eltérőleg — az izomerő gyakorlása mellett, nagy figyelemmel a természetes báj, testtartás és esztetikus mozdulatokra vélek tanítandónak.

Értessük el a növendékekkel különösen, hogy a világrend, vagy Isten törvénye szerint az, ki boldogulni akar, töltsse be teljesen és jól azon helyet, melyet részére a sors kijelölt. Abban lesz tisztelt, abban lesz boldog, abban fog gyarapodni s «tán szebb, de csalfább távult» ne keressen, mert keserűen megbánhatja.

Minő nagy hatalmat, nehéz föladatot tett le a gondviselés a nő kezébe és milyen szájalmasan látjuk azt sok nő által megoldva, éppen hiányos nevelése miatt!

«Keress az asszonyt!» mondja a francia közmondás. És igaza van; nagyon igaza van, minek fejtegetésébe itt nem bocsátkozhatom.

Iparkodjunk növendékeink lelkeibe a Csongrádon terjesztendő békés egyetértés áldásos magját hinteni. Irtsuk közülök tapintattal és nagy gondnal az irigység ébredező érzését, tanítsuk őket társnőik sikerének örülni.

Ébreszszünk a háziasság megkedvelte- tésé mellett a közjó iránt komoly érdeklődést, *kényérkereset, ipar és kereskedelem* iránt élénk rokonszenvet. Ez alkalmmal, vagy egyes tantárgyak keretében, de leginkább a gazdaságtan dús anyagában tehető leginkább. Eszközöljük, hogy a növendékben vágy ébredjen az ezekkel foglalkozásra: E hajlam erősítésére alkalmas eszköz lenne a gazdaságtan tanuló növendékek által minden évzáró vizsga alkalmával egy kis gazdasági kiállítást rendeztetni. A polgári iskola harmadik és negyedik osztályában ennek már igen alkalmas talajra találunk.

Ezekkel kapcsolatban a tiszta honszerem lángoló érzését lehet fölgyujtani és élesíteni.

Neveljünk asszonyt, értelmes, művelt magyar asszonyt, ki majd gyermekeit jól nevelni képes legyen. Neveljünk hazáját, de legelső sorban szülővárosát igazán és önzetlenül szerető, művelt honleányt.

És hogy mily könnyen megy és mily hódító, elragadó hatással van épen a tiszta honszeretet fogalmának alkalomszerű felhasználása, egy legutóbb tartott magyar irodalmi olvasóórán bizonyult legfőnyesebben, midőn az olvasmány kapcsán a honleányi érzés erősen fölébresztve, a könyvekig meghatott növendékekhez több más után e szavakat mondtam: «És ha semmi másért csupán, hogy az édes hazának derék honleányokat adhassunk, már azért is érdemes javulni, tökéletesedni, tanulni; érdemes erényekben és földi jókban *kitartó becsületes munka által* gyarapodni!»

A hatás reám is meglepő volt: a legkonokabb nagy leány, kinek javulásán hosszas fáradozás után is kételkedni kezdtem, — megrendülve, a honszerem szent lelkétől megragadva, önként közelített hozzám javulást ígérve. Meg is tartotta.

(Folyt. köv.)

Anyakönyvi bejegyzések

1903. feb. 28-tól márc. 7-ig.

Születések:

Katona Mária, Szemerédi Gergely, Nagy-istók Mátyás, Hajdú Lajos, Száraz Franciska, Bodor Sándor, Megyesi Viktória, Pintér Viktória, Kása leány halva született, Palásti Anna, Dányi Mihály, Almási Gergely, Keller Valéria, Náfrádi Ferenc, Fodor Franciska, Palatinus Sándor, Fekete Márton, Cseh Erzsébet, Ötvös József, Varga Anna, *Halálozások.*

Hegedüs Rozália 69 éves tüdőtagulás, Szántai Kis Erzsébet 2 éves angolkór, László Luca 44 éves tüdőgümőkór, Tatar Rozália 56 éves szívtágulás, Palásti Rókus 79 éves aggkor, Horvát Etelka 2 éves agyhártyagyulladás, Heincel Antal 39 éves gyomortágulás, Pintér Viktória 1 óras veleszületett gyengeség, Kása leány halva született, Tyukász Pál 16 éves tüdőgümőkór, Mészáros Ferenc 10 hóuapos hörgöhurut, Korom István 22 napos sárgaság, Sándor Mihály János 7 hónapos lépdaganat, Lajos Terézia 48 éves tüdőgyulladás, Puskás Viktória 28 éves tüdőgümőkór, Détári József 59 éves tüdőtagulás, Kódor Mária 1 hónapos tüdőgyulladás, Bacsza Mária 24 éves tüdőgümőkór, Bahai Julianna 62 éves szívtágulás.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

Divat.

— A Divat Ujság-ból. —

Hogy egyszer a fején kezdjük a divattudósításunkat, hát először is a divatos tavaszi kalapokról néhány szót. A legújabb e téren a magas tetejű kalap, de ez még csak a legújabb újdonság, hogy a kedveért rögtön lemondanak-e a teljesen lapos tetejű kalapokról, a melyeket annyira szerettek, az még a tavasz titka. A magas tetejű kalapokon rengeteg a virágdisz, vagy egész ibolya vagy violakoszoru futja körül a fejet, még pedig jó vastagon, vagy kétoldalt két hatalmas virágcsokor támogatja és enyhíti egyuttal a fej magasságát. De ne higyük, hogy a divat a kalapok díszítésével tisztán a tavaszi virágfajokra szorítkozik, vagy hogy nagyon szerény és enyhe színekhez kóti magát, oh nem, először is nagyon hajlik a piros felé, még pedig a meleg, tele piros felé, a kalap szöveteiben, legyen az nemez, szalma vagy lószőr. A díszéhez pedig igen szereti a bibór-violett, szalagban és virágban egyaránt. Kiváltképpen hajlik a legcsodálatosabb fajú és legkülönösebb színhatású orkideák felé. A mennyi dísz egy ilyen kis széles, majdnem libegőn puha karimájú, hátul a nyakba hajlított kalapra tesznek, ez egyszerűen mesés! Van ott virág kívül, virág belül. Még pedig néha egész virágosó, mintha a kalap alól hullana szép viselője két vállára vagy a kontyrol le a hátán végig, egész derekáig. És nemcsak virág, hanem a virággal elmésen vegyül egy spanyol csipkefátyol, bársonyszalag vagy szinórdisz és ponponokból összeállított sallang, — szóval kalapban nagy a mód!

A gazdagon díszített kalapok közt elvéve van aztán egyszerű is és én mindig úgy találok, hogy ma már az egyszerű is feltűnő, annyira ritka. Pedig, szerintem, utcán és gyalog sokkal illőbb egyszerű ruhában és egyszerű kalapban járni, de persze ezt csak én gondolom, a Divat ő felsége pedig nem sokat törődik egy szegény tudósító véleményével, hanem csak úgy tumbol és dőzsöl a színek és virágok pompájában, mintha a tavaszt és virágfakadást akarná mindenáron megelőzni.

A kalapok után rögtön a tavaszi ruhák és felöltők következnek és nem sokat engednek a kalapoknak kiállításuk gazdagságában. Bő formájuknál fogva csak selyempuhaságú posztó vagy a még ennél is lágyabb sziblin alkalmasak tavaszi felöltőre. Diszük formába vágott, szeszélyesen kanyargó tűzött pántok, fehér-fekete mohairzsinór, kivágott báronyfigurák és virágok, applikáció, valamely eltérő színű selyem fölé dolgozva, értékes filépipürcsipke, sínészalagrészek, aztán remek, színes, zománcos gomb vagy nagyon szép bronzgomb.

A tág, zsákszerű kabát, a legkényesebb pasztellszínekben vagy hófehérben, egyformán divat a ráncba hajtogatott, sima pántrészebe foglalt kabát, vagy pedig a hosszabb kabátforma, formába vágott vállgallérral. Mai lapunk mindegyik kabátformából ad egy mintát. E mellé a három forma mellé sorakozik a puritán egyszerűségű, a kabáttal egyben szabott, állógallérral készült tavaszi felöltő. A kabátok ujjá alig tér el a ruhák ujjától. Az egész hatalmas bőség a kar alsó részének jut, a hol aztán közelövel és mindenféle gimbes-gombos pántokkal van megint összefogva.

Végül még néhány szót a divatos kelmékről, a melyekből tavaszi ruháink javarésze készül. Nagyon sok voált és etamint fognak viselni. Mind a két fajta kelme többnyire bordúrral van szőve, a melyek hol szalag, hol csipkebordúr gyanánt hatnak. Kockákkal átszőtt, csikos, u. n. bajadérbordúr néha a szoknya térdmagaságáig is érnek; és bizony sok dolgot adnak a szabónak, hogy izléssel helyezze el őket dísz gyanánt a ruhán. De ezek mellett a legújabb szövetek mellett egész légiója van még az igen szép és szintén igen divatos suna és pettyes s kivált olyan bolyhosan szőtt kelméknek.

Ida.

A Divat Ujság minden hónapban kétszer jelenik meg. Előfizetési ára nagyon olcsó: negyedévre, postán való szétküldéssel, 2 korona 20 fillér. Előfizetni legcélszerűbben a kiadóhivatalba intézett postautalványon lehet. A Divat Ujság kiadóhivatala Budapesten, VIII., a Röck Szilárd-utca 4 számú házában van.

Közgazdaság.

V.

Magyar gyöngyvirág-tenyésztés.

Ezen kedvenc virágok tenyésztése nevezetesen Németország és Hollandiában a legmagasabb fokon áll, melyeket manapság már január 1-től december 31-ig látni óhajtunk s melyek finomabb virágüzletekben ma már teljesen nélkülözhetlenek. Tenyésztésük most már Magyarországon is előnyösen üzetik, mert ez ideig azon téves feltevés uralkodott, hogy a gyöngyvirág-tenyésztés nálunk, a mi forró nyári hónapjainkban, keresztül nem vihető s ennél fogva itt, a kicsinyes kísérletezéseken kívül ez irányban majdnem semmi sem történt.

Műhle Árpád úrnak ezen árucikkal az utóbbi években Temesvárott eszközölt intenzív és beható kísérletezései igen kielégítő eredményre vezettek s bizonyosságot szolgáltatott arra nézve, hogy ezen tenyésztés nálunk is, nemcsak hogy igen is jól lehetséges, de egyszerűsége azon tapasztalatot is eredményezték, hogy

a magyar gyöngyvirágsarjak, mi a sarjak fejlődését illeti, a külföldi tenyésztések mögött mivel sem állnak vissza, — tekintve használhatóságukat a téli üdészet céljaira — mivel a sarjak kiképződése, kiérése a mi szebb, melegebb és verőfényesebb őszi hónapjaink alatt hosszabb időn át megy végbe, — ezért tökéletesebbek és a külföldieket fölmúlják.

Hogy azonban úgy a jövő nyári valamint az őszi hónapokban is gyöngyvirágokkal rendelkezessünk, három éves e célra előtenyésztett gyöngyvirágsarjak, már most télen ezer és ezer számban a bécsi hűtő és fagyasztó telepekben lesznek raktározva, elhelyezve, hol is — 4 C° hidegben megfagyasztva, folyton ily megmerevedett állapotban tartatnak, míg onnan a szükségletnek megfelelő heti részletekben újból Temesvárra vissza küldetnek s itt sötét meleg helyen meghajtvá, virágzásra kényszerítetnek. E szerint most már egész éven át megszakítás nélkül lehet gyönyörű gyöngyvirágot találni.

Hogy most már egész éven át gyöngyvirágot láthatunk, javarészen az előbbeni orosz cárnének köszönhetjük, ki is ezen kedvenc virágait minden év-

szakban látni kívánta s ezzel kertfelügyelőit és udvari kertészeit sokszor fölötté nagy zavarba hozta; míg végre 1883/4. évben dr. Hegel Ede kertfelügyelő és Grunerwald udvari kertészének Gatschinában sikerült a gyöngyvirágsarjakat Észak-Oroszországban állandóan fagyos állapotban tartani, a honnan hajtásra a szükségletnek megfelelő részletekben visszahozatták.

Ezen fagyasztást jelenleg a nagy városok hűtő és fagyasztó telepei eszközlik.

Felelős szerkesztő: **Éder János.**

Társ-szerkesztő: **Holló Adolf.**

Kiadólaptulajdonos: **Weisz Márk.**

ZUBEK ISTVÁNNAK

Erzsébet-utcai házában 2 utcai festett lakószoba, konyha, éléskamra, fasszín és padlásból álló úri lakás Szent-György naptól fogva **KIADÓ**. Értekezni lehet a **tulajdonossal.**

Oh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés rekedtség és elnyálkásodás, ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitünő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próba doboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NADOR“ GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Éljen!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított.

Kapható Csongrádon: Nigrinyi Zoltán, Ungvári József és Vladár Sándor gyógyszerárában.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.
által a legújanyosabb árak mellett ajánlatnak:

Columbia-Diill
legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrle-malmok, egyetemes acél-ekék.

Locomobil és gőzcsepplőkészletek
2½, egész 12 lóerőig, számkazánok, konkolyozók, kuszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák

2- és 3-vasd ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kezdésre ingyen és bérmentve kitérnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és csepplőgépgyára.

A párisi világtállításon „Grand Prix“ a legnagyobb kitüntetés.

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérigénynöksége

Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám.

Ajánlja a magyar kir. államvasutak gépgyárában készült 4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű gőzcsepplőkészleteit, 14, 16 és 20 lóerejű Compound-lokomobiljait és végre

„**Millennium**“ legújabb szerkezetű fűkaszáló-, marokrakó- és kévekötő-aratógépeit, továbbá acélöntésű ekefővel ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Kizárólagos képviselő: **Márkus József**, Orosháza.

Köhögésben szenvedők
próbálják a csillapító és kellemes ízű
KAISER-féle
mell-bonbont.

2740 közjegyzői okirat,
amely arról tanús-
kodik, hogy biztos
gyógyulása a **köhögés, rekedtség,
hurut és elnyálkásodásnak.**
Amit helyette kínálnak utasítsuk vissza.
Egy csomag ára 20 és 40 fillér.
Kapható Ungváry József és Wiesner Lajos
gyógyszerészeknél Csongrádon.

Szőlőlugast ültessünk

minden ház mellé és házi kertjeinkben.

Erre azonban
nem minden szőlő-
faj alkalmas,
(bár mind kuszó
termése ű) mert
nagyobbrésze ha
megnő is, termést
nem hoz, ezért
sokan nem értek
el eredményt ed-
dig. Hol lugasnak

alkalmas faokat ültettek, azok sőt
ellátják huzukát az egész szőlőérés
idején a legkittünőbb muskátály és
más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt
megterem s nincsen oly ház, mely-
nek fa a mellett a legcélszerűbb gon-
dozással felnevelhető nem volna,
ezenkívül más épületeknek, kertek-
nek, kerítéseknek stb. a legremekebb
díszé anélkül, hogy legkevésbé helyet is eloglalna az
egyébire használható részekből. Ez a legháladosabb
gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vo alkotó színes fénynyo-
matu katalógus hársinek ingyen és bérmentve küldetik
meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.
Érmelléki első szőlőültetvénytelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

BORBÉLY

és fodrász-üzlet berendezés — alig használt
teljesen jókarban levő — Kis-Kun-Félegy-
házán jutányos áron **eladó.** Bővebb felvilá-
gosítás szerezhető Keleti Adolf áruházában.

Csongrádvármegye közigazgatási bizottsága.

170 szám.
ki. 1903.

Hirdetmény.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek
1903. évi január hó 24-én 4906 szám alatt
kelt rendeletével a csongrád-sóvényházi
ármentesítő és belvizzabályozó társulat
kérelmére a nevezett társulat által létesít-
endő belvizművek céljaira Csongrád köz-
ség határában igénybe veendő területre
a kisajátítási eljárás elrendeltetvén, az
1881. évi XLI. t. c. 33. §-a alapján ezen
kisajátítási ügyben tartandó bizottsági el-
járás határidejéül a **foló 1903. évi március
hó 19. napját,** helyéül pedig Csongrád köz-
séghezát tűztem ki, s egyidejűleg intéz-
kedtem, hogy a kisajátítási tervrajzok és
összeírások az illetékes község közházánál
1903. évi március hó 1. napjától bezárolag
1903. évi március hó 15. napjáig terjedő 15
napi időközben közszemlére kitéssenek.

Miről az összes érdekelt feleket oly fi-
gyelmeztetéssel értesitem, hogy a kisajáti-
tási terveket és összeírásokat a fent jelzett
helyen a közszemlére tétel ideje alatt a
hivatalos órákban megtekinthetik. A tár-
gyalásnál jogában áll minden tulajdonos-
nak a kisajátítási terv ellen, s minden
telekönnyvi érdekeltnek a felajánlott ár
ellen felszólalni s kifogásait jegyzőkönyvbe
vétetni, megjegyezvén, hogy a kisajátítási
terv megállapítása felett a bizottság akkor
is érdemileg fog határozni, ha az érdekel-
tek közül senki sem jelen meg.

Kelt Szentesen, 1903. február 18-án.

Mátéffy
h. alispán.
h. elnök.

Van szerencsénk ezennel közölni, hogy
Aninai rúdvasunk
és **Resicai lemezeink**
a hatóságilag bejegyzett

«**Korona** minőségi véd-
farkas» **jeggyel**

vannak ellátva, mit figyelembe venni
kérünk. Szabadalmazott osztrák-magyar
államvasút társaság, magyar bányái,
hutái és uradalmainak igazgatósága.

Ne aggódjon

ha bármilyen betegség gyöttri is rendelje meg a pá-
duai Szt. Antal balsamot. Bámulatos az az ered-
mény melyet a páduai Szent Antal balsam gyó-
gyító hatásával elért, már néhány korszó elhaszná-
lása után is! Felöltöknél és gyermekoknál egyaránt
használható, főként a következő bajoknál:

Mindennemű gyomor bajnál, ét-
vágytalanságnál, főtájásnál, ha
az idegségből származik is, hi-
doglelésnél, tüdő és mellbajok-
nál, influenzánál, hasbántalmak-
nál, székrekedésnél, vese és
májbajoknál, izom és csőzbán-
talmaknál, továbbá közsvényneél
úgy bevéve mint bedörzsolőve
utólérhetetlen hatása van.

TÖR. VEDV. Kapható a feltalálónál
HÜBNER JÓZSEF gyógyszerésznél
BAJÁN.

Páduai Szt. Antal balsamomat a világhírű vadicaei
szent forrás vizével készíttem. Csak akkor valódi,
ha a feltaláló nevével és pecsétjével van ellátva
és kőkorszóban van. Ára 1 korona 20 fillér, hasz-
nálati utasítás mellékelve van minden korszónál.
Hat korszó rendelésnél ingyen postai szállítás.

Schottola Ernő

a gumigyártás
meghonosítója

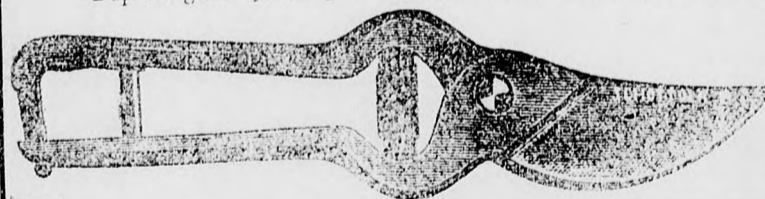
Budapest, Andrásy-ut 21.

A szőlőbeni tavaszi munkálatoknál legfontosabb két eszköz, u. m. szőlőmetsző ollók és ojtókések
eg megbízhatóbb bevásárlási forrása.

Szőlőmetsző ollók kaphatók egészen öntött acélból **jótállás melleit.**

Szőlőojtókések legfinomabb solingeni gyártmány, **drezdai modell** szerint, **jótállással.**

«Duplex» gumi ojtószalag a legmegbízhatóbb kötőzser fás- és zöldhajtáshoz, gyári árbán.

Kimerítő képes árjegy-
zék ingyen és bérmentve
küldetik meg.

Jorgó János óras: gyári raktár: Wien III/4.
Rennweg Nr. 75/B.

Levelezőlap elegendő, hogy gazdagon
illusztrált árjegyzékemet ingyen és bér-
mentve megkaphassa, olcsó bevásárlás
céljából. Az üzleti eljárás szigoruan
tisztességes, rászedés teljesen kizárva.

Órajavítási műhely.

Mindennemű zsebóra új rugó behelyezése 40 kr.
Minden vásárolt vagy javított óráért kezességet
vállalok. Kivonat a nagy árjegyzékből:
7787 sz. legolcsóbb, legjobb strapácóra
nickeltokban 36 órai járással frt 2.30
8039 sz. valódi ezüst páncéllánc 15 gr. > 1.—
7858 sz. ezüst remontoir dupla fedélű > 5.—
8989 sz. ingaóra ütőművel, 2 sulyal
130 cm. magas > 11.50
7939 sz. jó ébresztő óra > 1.20

Szíveskedjék nevemre és házsámomra
75/B pontosan figyelni.

Nincs többé tyúkszem!

Ha tyúkszemétől akar megszabadulni, elégséges
egy kísérlet a törvényesen védett és biz-
tosan ható

Denzinger-
féle

„Viktória”
tyúkszem
kenőccsel

mely legrövidebb idő alatt a legkeményebb
tyúkszemét is eltávolítja.

Egy tégely ára 1 korona 30 fillér. 1 korona
50 fillér előleges beküldése mellett bérmentve
szállítja a feltaláló:

Denzinger Ádám,

Ujvidék Duna-utca 17. szám.

Rum, Cognac, Silverium,

likörök, likörkrémek stb, az általam
készített vegytiszta esszenciák és kom-
pozitciókkal házilag 1/8 sőt 1/4 részben
olcsóbban állíthatók elő, mint ké-
szen vett árúk.

Árjegyzék és használati uta-
sítás ingyen és bérmentve.

Baros Gábor

Budapest VII, Dohány-utca 1 sz. Esszen-
ciák és kompozitciók gyára.

Ne vegyen senki
HANGSZERT,

mig

Reményi Mihály
mű-hangszerész

legujabb képes árjegy-
zékét át nem olvasta, mely ingyen
és bérmentve küldetik

Budapestről

Király-utca 44/l. sz.